

2. Бондаренко Г. В. Методологічні проблеми шкільного і вузівського історичного краєзнавства. *Історичне краєзнавство в системі освіти України: здобутки, проблеми, перспективи*. Кам'янець-Подільський: Абетка-Нова, 2002. С. 9-15.

3. Мирошниченко В. О. організація проектної діяльності учнів на уроках історії в 10 класі. Харків: видавнича група Основа 2009. С. 5-154.

ІНТЕГРАТИВНИЙ ЗМІСТ ІНФОРМАЦІЙНОГО СКЛАДНИКА ПРЕДМЕТНОЇ ІСТОРИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

*Малієнко Юлія,
канд. пед. наук, ст. наук. співробітник,
Інститут педагогіки НАПН України,
м. Київ, Україна*

У 90-х роках ХХ століття виокремлюється поняття «інформаційна компетентність». Відтоді воно стає обов'язковим показником навчальної діяльності сучасних школярів, основою для дотичних дефініцій. У найбільш широкому тлумаченні інформаційна компетентність – це здатність дитини знаходити, зберігати, опрацьовувати та застосовувати різні види інформації.

Візьмемо за основу Державний стандарт базової середньої освіти (2020) для визначення інформаційного складника предметної історичної компетентності [1]. Інформаційний складник предметної історичної компетентності – це здатність учнів/учениць працювати з різними джерелами історичної інформації, інтерпретувати їх зміст, критично оцінювати, виявляти маніпуляції з історичною та актуальною для суспільства інформацією; впевнено, критично і відповідально використовувати цифрові технології для власного розвитку і спілкування; безпечно застосовувати інформаційно-комунікаційні засоби в навчанні та інших життєвих ситуаціях; дотримуватись принципів академічної доброчесності.

Власне інформаційний складник, його інтегративність і наскрізний характер стали одними з найважливіших маркерів нового Державного стандарту базової середньої освіти. Аналіз цього документу свідчить, що

інформаційний складник є інтегративним за своїм змістом тому, що він: частина ключової інформаційно-комунікаційної компетентності, яка формується всіма освітніми галузями; обов'язковий компонент кожної предметної компетентності, зокрема, історичної; комплекс наскрізних умінь, які об'єднують усі предмети/курси.

Наведемо окремі приклади інтеграції інформаційного складника предметної історичної компетентності з математичною та компетентністю в галузі природничих наук, техніки і технологій.

Опрацьовуючи історичні джерела, наприклад, статистичні, учні/учениці вчаться правильно оперувати цифровими даними, математичними поняттями для більш глибокого пізнання, пояснення минулого та сучасних суспільних подій, перетворювати інформацію з однієї форми в іншу (текст, графік, таблиця, схема тощо) та використовувати її в поясненнях [1].

Кожний курс історії тісно пов'язаний з галузями природничих наук, адже діти досліджують не тільки геопросторові чинники поступу людства, а й напрями розвитку техніки і технологій. Саме тому громадянська та історична освітня галузь розвиває здатність учнів/учениць оцінювати та пояснювати взаємодію людини та довкілля в різні періоди минулого, виявляти взаємозалежність розвитку суспільства, господарства, культури і навколишнього природного середовища; орієнтуватися в соціально-історичному просторі; розкривати зміст, значення, вплив технологій, технічних винаходів та наукових досягнень на перебіг історичних подій, явищ і процесів.

Варто виокремити інтегративні риси інформаційних умінь, що їх діти поступово набувають у процесі навчання: вмотивованість – усвідомлення необхідності власного дослідження історичних фактів; системність – перетворення дослідження на постійний фактор навчання; ґрунтовність – розширення джерельної бази, що використовується учнями/ученицями під час вивчення певних історичних подій; перспективність – формування здібностей генерувати нову інформацію [2].

Наведені приклади свідчать про взаємозв'язок компетентнісних дій, їх взаємозалежність і багатофункціональність.

Ключові слова: інформаційний складник, інтегративний зміст.

Список використаних джерел

1. Державний стандарт базової середньої освіти. Постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>
2. Малієнко Ю. Б. Методика компетентнісно орієнтованого навчання всесвітньої історії у 7-му класі : методичний посібник. Київ : ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 96 с.

ОСОБЛИВОСТІ ДОБОРУ ТЕКСТІВ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ПРОГНОСТИЧНИХ УМІНЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

*Мартиненко Валентина,
канд. пед. наук, ст. наук. співробітник,
Інститут педагогіки НАПН України,
м. Київ, Україна*

Імовірне прогнозування (антиципація) є невід'ємним компонентом когнітивної діяльності учнів під час сприймання тексту. Школярі у процесі читання не є пасивними, вони займають активну позицію – прогнозують, висувають гіпотези про те, що можуть почути або прочитати. Така особливість впливає із психологічного механізму ймовірного прогнозування – передбачення майбутнього, що ґрунтується на структурі попереднього досвіду та інформації про поточну ситуацію [1, с. 205].

Враховуючи вікові особливості становлення й розвитку пізнавальних процесів, понятійного мислення, мовлення, фонових знань, соціального досвіду молодших школярів, процес формування у них здатності до прогностичної діяльності здійснюється з обов'язковою опорою на відповідні текстові й нетекстові елементи композиційно-логічної структури тексту з цільовими